IV

(EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrit 2009 vastu võetud õigusaktid)

KOMISJONI OTSUS,

20. mai 2008,

riigiabi C 57/06 (ex NN 56/06, ex N 451/06) kohta seoses äriühingu Hessische Staatsweingüter rahastamisega Hesseni liidumaa poolt

(teatavaks tehtud numbri K(2008) 1626 all)

(Ainult saksakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2010/394/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

olles vastavalt eespool osutatud artiklile kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi ([1]) ja võttes neid märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

I. MENETLUS

(1) Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat on 2003. aasta oktoobris ja 2004. aasta novembris saadud kaebustest lähtudes uurinud Hessische Staatsweingüteri rahastamist Hesseni liidumaa poolt.

(2) Sellega seoses toimus kaks kohtumist, üks neist 26. jaanuaril 2005 Hesseni ametivõimude esindajate ja põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi ametnike vahel ning teine 29. septembril 2005 Hesseni liidumaa peaministri Kochi ja põllumajanduse ja maaelu arengu voliniku vahel. Pärast 29. septembril 2005 toimunud kohtumist saatis põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat Hesseni ametivõimudele 13. oktoobril 2005 kirja.

(3) Hesseni ametivõimud edastasid põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadile kirjaliku teabe 25. jaanuari, 25. aprilli ja 12. detsembri 2005. aasta kirjades, millele käesolevas otsuses viidatakse.

(4) Vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 3 teatas Saksamaa 6. juulil 2006. aastal e-kirjaga komisjonile uue veinikeldri rahastamisest omakapitali kaudu. Vastavalt esitatud teabele oli teatis esitatud õiguskindluse huvides. Kuna osa summadest oli juba enne teatise esitamist välja makstud, siis kanti meede teatamata abi registrisse numbri NN 56/06 all. Saksamaa esitas lisateavet 21. septembril 2006 ja 14. novembril 2006 saadetud e-kirjades.

(5) Oma 20. detsembri 2006. aasta kirjas (K(2006) 6605 lõplik) teatas komisjon Saksamaale, et on selle abi suhtes otsustanud alustada EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse.

(6) Komisjoni otsus menetluse alustamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([2]). Komisjon kutsus huvitatud isikuid ühe kuu jooksul oma märkusi esitama.

(7) 15. veebruari 2007. aasta kirjas esitas komisjonile märkused huvitatud isik, kes algselt palus, et tema isik jääks konfidentsiaalseks.

(8) Saadud märkused tehti Saksamaale teatavaks 2. märtsi 2007. aasta kirjaga, ilma seejuures huvitatud isiku identiteeti avaldamata. Kõnealune huvitatud isik tühistas konfidentsiaalsuse taotluse 7. märtsi 2007. aasta kirjas. Saksamaa esitas lisaselgitused 4. aprilli 2007. aasta e-kirjas.

II. KIRJELDUS

(9) Vastavalt esitatud teabele on Hessische Staatsweingüter GmbH Kloster Eberbach, mille registrijärgne asukoht on Eltville am Rheinis, Saksamaa suurim viinamarjaistandus (haritava maaga umbes 190 hektarit), mis on spetsialiseerunud kvaliteetveini, peamiselt „Rieslingi" ja samuti järjest enam punase veini tootmisele. Äriühing on 100 % Hesseni liidumaa omanduses.

([1]) ELT C 19, 27.1.2007, lk 2.

([2]) Vt joonealune märkus 1.

(10) Hesseni liidumaa veiniäri hallati kuni 1998. aastani üldadministratsiooni osakonnana (*kameralistische Wirtschaftsführung*) ja seejärel kuni aastani 2003 Hesseni liidumaa ettevõttena (*Landesbetrieb*). Seoses Hessische Staatsweingüteri rahastamisega tuleb uurida mitut meedet.

Enne 31. detsembrit 2002 võetud meetmed

(11) Enne 2003. aastat oli Hessische Staatsweingüter aeg-ajalt kahjumit tootnud. Kahjumid kattis liidumaa.

(12) Enne Saksamaa teatise esitamist esitasid Hesseni ametivõimud üksikasjaliku teabe Hesseni liidumaa poolt Hessische Staatsweingüterile eraldatud rahaliste vahendite kohta aastatel 1995–2002.

(13) *Kameralistische Wirtschaftsführungi* süsteemi kohaselt kuulus Hessische Staatsweingüteri tegevus liidumaa üldeelarve peatükkide 09 35 ja 03 35 alla. Puudujäägid kattis Hesseni liidumaa vastavates aastaeelarvetes.

(14) Vastavalt esitatud teabele omas Hessische Staatsweingüter sel ajal veel ka Eberbachi kloostrit, mis on arhitektuuri- ja kultuurimälestis ja endine tsistertslaste klooster. Kloostri hooldamise ja juhtimisega seotud kulud langesid seepärast Hessische Staatsweingüterile. Vastavalt esitatud teabele hallatakse kloostrit praegu sõltumatu avalik-õigusliku sihtasutusena.

(15) Vastavalt esitatud teabele olid Hessische Staatsweingüteri majandustulemused ajavahemikul 1995–1997 järgmised.

(Saksa markades)

	1995	1996	1997
Tulu	10 424 594	10 970 002	12 043 717
Kulu	11 637 419	11 889 731	12 330 538
Tulem	– **1 212 825**	– **919 729**	– **286 821**

(16) Hesseni ametivõimud väitsid, et Eberbachi kloostri hooldamise ja juhtimise arvele langevat kulu ei tuleks arvesse võtta Hessische Staatsweingüteri veiniäri arvele langevate Hesseni liidumaa toetuste kogusumma kindlaksmääramisel.

(17) Vastavalt esitatud teabele oli Hessische Staatsweingüteri Eberbachi kloostri tulu ja kulu esitatud eraldi alapealkirja all (*Titelgruppe 72*) ja seepärast oli võimalik seda selgelt tuvastada.

(18) Hesseni ametivõimude esitatud teabe kohaselt oli Hessische Staatsweingüteri kontode hulgas ka kulu, mis ei olnud otseselt seotud viinamarjaistanduse pidamisega, vaid muude avalike teenustega, näiteks esindusüritustena korraldatud veinidegusteerimised Hesseni valitsusele ja parlamendile ning maakorralduslike meetmetega seotud investeeringud. Vastavalt esitatud teabele olid need kulud loetletud aastaaruande peatükkide 09 35 ja 03 35 selgitavas lisas.

(19) Nimetatud põhjustel on Hesseni ametivõimud seisukohal, et Hesseni liidumaa toetusi Hessische Staatsweingüteri veiniärile peaks korrigeerima järgmiselt.

(Saksa markades)

	1995	1996	1997
Tulem	– 1 212 825	– 919 729	– 286 821
Eberbachi kloostri tulu	570 825	826 672	966 948
Eberbachi kloostri kulu	1 344 793	1 331 987	1 533 826
Eberbachi kloostriga seotud summade kohandamine	773 968	505 315	566 878
Veinidegusteerimised esindusüritustena (põhisumma)	140 000	140 000	140 000
Maakorraldus	63 918	99 568	47 963
Tegevusega mitteseotud kulude kohandamine	203 918	239 568	187 963
Kokku korrigeeritud summa	– 234 939	– 174 846	468 020
Korrigeeritud toetused eurodes	120 122	89 397	—

(20) Vastavalt esitatud teabele sai Landesbetrieb Hessische Staatsweingüter (loodud 1. jaanuaril 1998 kui liidumaa administratsiooni eraldi osakond, kuid mitte eraldi juriidiline isik) tegevusabi, sh tegevustoetused ja toetused liidumaa esindamiseks (põhisummad Hesseni parlamendi ja valitsuse veinidegusteerimisteks).

(21) Hesseni ametivõimude esitatud teabe kohaselt võib järgmisi summasid pidada asjakohasteks toetusteks Hesseni riiklikule veinitööstusele aastatel 1998–2002.

(Saksa markades)

	1998	1999	2000	2001	2002
Tegevusabi	145 000	670 000	100 000	120 000	61 400
Millest toetused esindustegevuseks	65 000	100 000	100 000	120 000	61 400
Asjaomased toetused	80 000	570 000	—	—	—
Asjaomased toetused eurodes	40 903	291 436	—	—	—

(22) Hesseni ametivõimude väite kohaselt võib asjaomased toetused aastatel 1995–2002 kokku võtta järgmiselt.

(eurodes)

Kameralistische Wirtschaftsführung	1995–1997	209 520
Landesbetrieb	1998–2002	332 339
Kokku	1995–2002	541 859

Hesseni liidumaa veiniäri ümberkorraldamine

(23) Veiniäri ümberkorraldamiseks valmistudes ja Hesseni liidumaa taotlusel tegid Hessische Staatsweingüter ja Geisenheimi uurimiskeskus 2001. aasta augustist novembrini koostööd, koostades strateegiadokumendi pealkirjaga „*Situationsanalyse und Entwicklungsperspektiven*" („Olukorra ja arenguperspektiivide analüüs"), milles esitati riigi veinitööstuste võimaliku edasise arengu erinevaid stsenaariume. Kõnealuses dokumendis nähti veiniärile ette kaks võimalikku õiguslikku vormi, nimelt GmbH (piiratud vastutusega äriühing) või sihtasutus. Äristrateegiaga seoses olid valikuteks kas vana veinikeldri täielik renoveerimine või uue ehitamine.

(24) Kõnealuse dokumendi põhjal töötati 2002. aasta juunis välja äriplaan erinevate stsenaariumide puhuks. *Status quo* stsenaarium, mille puhul kulud oleksid umbes 6,7 miljonit eurot, nägi ette vanade rajatiste järkjärgulise taastamise Eltville'is järgmise kümme aasta jooksul. Siiski ei oleks *status quo* valik veiniäri uuesti elujõuliseks muutnud. Äriplaani kohaselt nõuaks riiklike veinitööstuste rahastamine kümne aasta jooksul Hesseni liidumaalt toetusi kokku ligikaudu 14,3 miljoni euro ulatuses (sh alates 2000. aastast tekkinud, nende varasema tegevusega seotud rahalise puudujäägi katmine), samuti tegevusega mitteseotud põhivara müügist saadavat tulu ligikaudu 7,7 miljonit eurot. Veiniäri tekitaks 2011. aastal ikkagi umbes 2 miljoni eurose aastase puudujäägi.

(25) Teist valikut, uue veinikeldri ehitamist Eltville'i vanades ruumides, loeti majanduslikult kõige vähem soodsaks ja seepärast seda rohkem ei kaalutud.

(26) Ainus valik, mis äriplaani kohaselt oleks pikaajaliselt tasuv olnud, oli uue veinikeldri ehitamine Steinbergi viinamarjaistanduse hoidla alale ja Hessische Staatsweingüteri administratsiooni ja vinoteegi ümberkolimine Eberbachi kloostrisse. See valik eeldas, et liidumaa pidi üle võtma kohustused, mis veiniäril olid kogunenud 2002. aasta lõpuks. Uue veinikeldri investeeringu kogukulu hinnati 15 miljonile eurole, mida pidi osaliselt rahastatama otseselt mittevajaliku kinnisvara müügi ja osaliselt võõrkapitali arvel. Sellekohase äriplaani mudeli kohaselt oleks Hessische Staatsweingüter esimest korda positiivse jääktuluni jõudnud majandusaastal 2006/2007 ja positiivsete rahavoogudeni 2008/2009. majandusaastast. Vajalikud liidumaa toetused rahavoo vajaduste katmiseks ümberkorraldamise esimestel aastatel alates 2003. aastast oleks olnud kokku ligikaudu 4,3 miljonit eurot.

(27) Turuolukorra ja muude tingimuste muutumise tõttu (sh üleujutus ja üldine majanduslik olukord Saksamaal) tuli 2002. aasta juunis koostatud äriplaani 2002. aasta septembris uuendada ja finantsmudelit muuta. Muudetud finantsmudeli kohaselt oleks Hessische Staatsweingüteri kasumlikuks muutumisel tekkinud viivitus nõudnud liidumaalt veel umbes 3,4 miljoni euro ulatuses toetusi.

(28) Kabineti 10. detsembri 2002 otsusega otsustas Hesseni valitsus viia veiniäri üle äsjaloodud piiratud vastutusega äriühingusse Hessische Staatsweingüter GmbH Kloster Eberbach (edaspidi „osaühing"), otsus jõustus 1. jaanuaril 2003. Hesseni ametivõimud viitavad sellele protsessile kui „vormilisele erastamisele". Samuti otsustas kabinet ehitada Steinbergi hoidla alale uue veinikeldri ja kolida administratsiooni Eltville'ist Eberbachi (äriplaanis esitatud kolmanda strateegilise valiku realiseerimine).

(29) Endise *Landesbetrieb* Hessische Staatsweingüteri käibevara ja liikuv materiaalne põhivara kogusummas umbes 7,3 miljonit eurot, samuti mõned lühiajalised kohustused ja eraldised, anti üle osaühingule. Liikumatu materiaalne põhivara (haritav maa ja hooned) paigutati juriidilisse isikusse, mis on tuntud kui *Betrieb gewerblicher Art* (avalik-õiguslik äriühing, mis on 100 % liidumaa omanduses) ja osaühing võttis need rendile. Vastavalt esitatud teabele fikseeriti rendimäärad, tuginedes kahe eksperdi aruandele rendi väärtuse määramise kohta (*Pachtwertermittlungsgutachten*), mille esitasid Hesseni ametivõimud.

(30) Hesseni ametivõimude esitatud teabe kohaselt oli liidumaa eesmärk anda osaühingule kõikehõlmava investeeringute kava raames piisavalt kapitali, et tagada keskpikas ja pikaajalises perspektiivis selle majanduslik elujõulisus rahvusvahelistel veiniturgudel ilma avaliku sektori poolse rahastamiseta.

(31) 2002. aasta lõpuks oli *Landesbetriebil* kogunenud võlgu Hesseni liidumaa ees summas 1 792 000 eurot. Liidumaa tegi 2002. aasta eelarve lisas eraldise, kandes need võlad 31. detsembril 2002 maha.

(32) Osaühingu loomisel 2003. aasta jaanuaris paigutas liidumaa sellesse esialgselt 1 miljon eurot (märgitud kapital). Varade (ja mõne kohustuse) üleandmine, võlgade mahakandmine ja algne kapitalisüst andis äsjaloodud osaühingu omakapitaliks umbes 7,6 miljonit eurot (u 91 % bilansi kogusummast).

(33) 2003. aasta lõpus lepiti kokku teine kapitalisüst summas 1,225 miljonit eurot ja see maksti tegelikult välja osamaksetena: 400 000 eurot 2. aprillil, 300 000 eurot 28. juunil, 125 000 eurot 11. augustil ja 100 000 eurot 15. septembril 2004. Viimane 300 000 eurone osamakse maksti lõpuks välja 27. veebruaril 2006. Kapitalisüst kirjendati osaühingu raamatupidamises kapitalireservidena.

(34) 2002. aasta septembri äriplaani uuendati taas 2003. aasta veebruaris (26. veebruari 2003. aasta äriplaani oli laiendatud, hõlmates täieliku kasumi ja kahjumi planeerimise) ja siis uuesti 2003. aasta novembris (28. novembri 2003. aasta äriplaan). 28. novembri 2003. aasta äriplaanis oodati esimese positiivse EBITDAni ([3]) jõudmist 2007. majandusaastal, esimest positiivset rahavoogu 2010. aastal ja puhaskasumit 2014. aastal. Vastavalt esitatud teabele oleks aluseks oleva finantsmudeli kohaselt jõutud enam kui 3 % omakapitali tootluseni (maksustamiseelse kasumi põhjal) 2016. aastal ja enam kui 7 % tasemeni pärast aastat 2019.

(35) Sellega seoses esitasid Hesseni ametivõimud komisjonile eksperdi aruande võrreldavate viinamarjaistanduste turupositsiooni ja majandusliku tasuvuse kohta Saksamaal ja Euroopa Liidus (*Kurzgutachten – Die Marktstellung und Wirtschaftlichkeit von mit der Hessischen Staatsweingüter Kloster Eberbach GmbH, Eltville, vergleichbaren Weingütern in Deutschland und der Europäischen Union; von Prof. Dr. Dieter Hoffmann, Forschungsanstalt Geisenheim, April 2005*; edaspidi: Hoffmanni aruanne). Kõnealuse aruande koostamiseks teostas Geisenheimi uurimiskeskus tavapärased tegevusanalüüsid rohkem kui 130 viinamarjaistanduse kohta, et teha kindlaks tööstusharu keskmised kasumlikkuse näitajad.

(36) Hoffmanni aruande kohaselt on viinamarjaistandused ja muude tööstusharudega seotud potentsiaalsed omanikud huvitatud pikaajalisest ja jätkusuutlikust tootlusest. Analüüsiga tehti kindlaks keskmine omakapitali tootlus kõigi analüüsitud viinamarjaistanduste lõikes, mis oli aastatel 1992–2003 1,9 %. Parimad viinamarjaistandused saavutasid keskmiseks tootluseks 11,7 %. Vastavalt esitatud teabele ei ole parimad analüüsitud viinamarjaistandused otseselt võrreldavad Hessische Staatsweingüteriga, kuna need on pereettevõtted ja kasumlikkuse näitajaid tuleks kohandada, et võtta arvesse välise juhtimise personalikulud. Pärast seda kohandamist (võttes arvesse ühe tehnilise juhi ja kahe finantsjuhi kulud) annab aruanne parimate viinamarjaistanduste keskmiseks omakapitali tootluseks umbes 2 % (1992–2003) ja 3 % (1998–2003), mis peaks Hesseni ametivõimude esitatud teabe kohaselt olema võrdlusaluseks Hessische Staatsweingüteri rahastamisel.

([3]) Kasum enne intressikulu, makse, väärtuse langust ja kulumit.

(37) Lisaks sellele hinnatakse Hoffmanni aruandes, et kulub vähemalt kümme, kuid keskmiselt kümme kuni 15 aastat, et ümberkorraldatud viinamarjaistandused või suuremahulisemad pikaajalised investeeringud end ära tasuksid.

(38) Hesseni ametivõimud osutasid, et aluseks olevad finantsmudelid põhinesid väga konservatiivsel planeerimisel. Vastavalt esitatud teabele auditeeris 26. veebruari 2003. aasta äriplaani KPMG Deutsche Treuhand-Gesellschaft Aktiengesellschaft (KPMG) ja liigitas selle halvima stsenaariumi väga konservatiivseks.

Uue veinikeldri rahastamine omakapitali kaudu

(39) Hesseni liidumaa on praeguseks Hessische Staatsweingüter GmbH Kloster Eberbachi paigutanud veel omakapitali uue maa-aluse veinikeldri ehituseks. Vastavalt esitatud teabele on kõnealune investeering põhiline meede selleks, et osaühing oleks keskpikas ja pikaajalises perspektiivis kasumlik (vt põhjendused 23–25) ning seda on vaja veini kvaliteedi tagamiseks ja rahvusvaheliste toidustandardite järgimise kindlustamiseks, kuna vana, Eltville'is asuva keldri konstruktsioon on puudulik. Uut keldrit ehitatakse Steinbergi viinamarjaistanduse hoidla alale.

(40) Umbes 15 miljoni eurost koguinvesteeringut rahastatakse osaliselt Hesseni liidumaa poolse kapitalisüsti kaudu. Ehkki seda ei olnud ümberkorraldamiskavas algselt ette nähtud, ei olnud 7,5 miljoni eurone omakapitali kaudu rahastamine, millest teatati 6. juulil 2006, puhas omakapitalisüst, vaid osanikulaen.

(41) Kõnealuse osanikulaenu aluseks on iga-aastane fikseeritud tulumäär 3,7 %, võimalusega kapitaliseerida aastaintress kuni aastani 2014 või 2015 (s.o 50 % kogunenud intresside ja liitintressi tasumine 2014. aastal ja 50 % tasumine 2015. aastal).

(42) Lisaks sellele osaleb osanikulaen määral, mis on proportsionaalne osanikulaenu ja märgitud kapitali suhtega, osaühingu aastakasumis kuni 25 % tasumata laenusummas. Oktoobris 2006 oli kasumis osalemise määr 88 %.

(43) Osanikulaen kustutatakse 2021. aastaks, iga-aastane maksemäär on 5 %.

(44) Osanikulaen makstakse välja osaühingu juhtkonna taotlusel vastavalt investeerimisprojekti edenemisele.

(45) Vastavalt esitatud teabele oli 2004. aasta augustis juba tehtud esimene uue veinikeldri projekteerimisega seotud osamakse summas 300 000 eurot ja järgmised keldri ehitamisega seotud osamaksed kogusummas 2,3 miljonit eurot maksti välja 2006. aasta märtsist septembrini. Need summad anti Hesseni keskkonna-, maaelu arengu ja tarbijakaitseministeeriumi 22. detsembri 2004. aasta ja 21. juuli 2006. aasta kahe haldusotsuse (*Bescheide*) alusel toetusena, mis hõlmasid vastavalt kokku 1,2 miljonit eurot ja 6,3 miljonit eurot ning olid määratud uue veinikeldriga seotud kuludeks. Saksamaa ametivõimud teatasid 14. novembri 2006. aasta e-kirjas komisjonile, et need otsused tühistatakse ja juba väljamakstud summad lisatakse osanikulaenule ning nende suhtes kehtivad samad laenutingimused.

(46) 16. novembril 2006 esitati komisjonile e-kirjas osaühingu 16. oktoobril 2006 uuendatud äriplaan, mis tugines algsele planeerimisele aastateks 2004–2020 ja kajastas uue veinikeldri rahastamise tingimusi. Kõnealuse äriplaani kohaselt, mis hõlmab ajavahemikku aastast 2006 aastateni 2020 ja 2025 ning näeb kaasatud kapitalile ette fikseeritud intressimäära 3,7 %, võib tulemi arvelt positiivset rahavoogu oodata alates 2010. aastast ([4]). Puhaskasum peaks tekkima 2014. aastal.

(47) See äriplaan näitab osanikulaenu kogutulususeks 2014. aastal 4,3 % (sh fikseeritud 3,7 % minimaalne tulumäär) ja 2020. aastal ületab see 13 %.

(48) Vastavalt esitatud teabele ületas osaühing oma esimese kahe tegevusaasta jooksul (2004 ja 2005) oluliselt müügitulu ja kasumi prognoose.

(49) Uue veinikeldri ülejäänud rahastamine toimub kommertspanga laenust. Teavitamise eesmärgil esitati 22. septembril 2006 komisjonile e-kirjaga laenupakkumine Commerzbank AG-lt (refinantseerimisega Kreditanstalt für Wiederaufbault). See põhineb standardsetel laenulepingutel, kus on näiteks kontrolli ülemineku klausel ([5]) ja 30 % omafinantseeringu miinimumnõue laenutähtaja jooksul.

Põhjused, mis sundisid komisjoni EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlust alustama

(50) Oma 20. detsembri 2006. aasta kirjas (K(2006) 6605 lõplik), milles Saksamaale teatati, et komisjon on otsustanud alustada ametlikku uurimismenetlust, leidis komisjon, et Hesseni liidumaa oli andnud Hessische Staatsweingüterile eelise, kattes enne 2003. aastat pidevalt veiniäri kahjumid ja et seepärast kujutas kõnealune meede endast riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(51) Lisaks sellele väljendas komisjon kahtlust, kas Hesseni liidumaa tegutses seoses kahe kapitalisüstiga (summas 1 miljon eurot ja 1,225 miljonit eurot) nagu turumajanduslik investor.

(52) Lisaks märkis komisjon, et võib järeldada, et andes eraldiseisva investeeringuna osanikulaenu Hessische Staatsweingüter GmbH-le, tegutses Hesseni liidumaa nagu erainvestor.

(53) Siiski märkis komisjon, et veinikeldri rahastamist omakapitali kaudu tuleb käsitleda Hesseni liidumaa poolse järelinvesteeringuna ja tuleb hinnata, kas erainvestor, olles katnud äriühingu mineviku kahjumid ja olles seejärel süstinud kapitali summas 2,225 miljonit eurot, oleks ikkagi veel teostanud osanikulaenu tingimustel uue veinikeldri rahastamise omakapitali kaudu summas 7,5 miljonit eurot.

III. HUVITATUD ISIKUTE SELGITUSED

(54) 15. veebruari 2007. aasta kirjaga sai komisjon selgitused organisatsioonilt Interessensgemeinschaft der Rheingauer Winzer (Rheingau piirkonna viinamarjakasvatajate ühendus) (edaspidi „huvitatud isik"), kes algselt palus oma nime konfidentsiaalseks jätta, kuid tühistas selle palve 7. märtsi 2007. aasta kirjas.

([4]) Esitatud äriplaanis oli rahavoo kindlaksmääramiseks aasta puhaskasumit/kahjumit korrigeeritud ainult väärtuse languse kui mitterahalise kuluga.

([5]) Säte, mille kohaselt pank võib nõuda laenule (lisa)tagatist, kui Hesseni liidumaa osalus osaühingus langeb allapoole 51 %.

(55) Huvitatud isik, kes oli uue veinikeldri ehitamise vastu, käsitles kõnealuses kirjas nelja teemat: 2002.–2006. aasta ettevalmistav etapp, äriplaani nõrkused, äriplaanis kajastamata investeeringud ja erandid vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 87.

2002.–2006. aasta ettevalmistav etapp

(56) Huvitatud isiku väidete kohaselt oli juba enne uue veinikeldri rahastamist ilmne, et Hesseni liidumaa valitsus ei hakka tegutsema turumajandusliku investorina. Kõnealust väidet põhjendatakse järgmiste selgitustega:

a) osaühingu nõukogu liikmed töötavad peaaegu eranditult avalikus halduses. Ainult üks liige esindab erasektorit;

b) ei kaalutud ühtki alternatiivi uue veinikeldri ehitamisele (s.o vana veinikeldri renoveerimist);

c) võrdluseks ei võetud arvesse muid Saksa riigi omanduses olevaid viinamarjaistandusi, eriti Reinimaa-Pfalzi liidumaal asuvaid istandusi, mis müüdi lõpuks pärast seda, kui nad aastakümneid ei olnud kasumit tootnud;

d) varasemad kapitalisüstid tehti ilma tulusust nõudmata (mis näitab, et liidumaa ja nõukogu ei uskunud, et Hessische Staatsweingüter oli majanduslikult elujõuline);

e) omakapitali panustamine uue veinikeldri rahastamiseks muudeti osanikulaenuks alles pärast suhtlemist komisjoniga.

(57) Samuti küsib huvitatud isik, mis ulatuses saavutas osaühing 2005/2006. aasta eesmärgid mingi erakorralise kasumi kaudu.

Äriplaani nõrkused

(58) Huvitatud isik väidab, et 2006. aasta oktoobrist pärinev äriplaan, milles sisaldub osanikulaen, ei sisalda midagi, mis näitaks, et kapitalisüstid 2003. ja 2004. aastal ning uue veinikeldri rahastamine omakapitali kaudu olid vastavuses turumajandusliku investeerimise põhimõttega. Kõnealust väidet põhjendatakse järgmiste selgitustega:

a) äriplaan ei näe ette kvaliteedi ja tulu kõikumist;

b) äriplaan eeldab, et kogu toodangumaht on võimalik realiseerida (samas kui 3 % tuleb maha arvata kadude ja kvaliteediriskide tõttu);

c) äriplaan ei kajasta viinamarjade, veinivirde ja veini juurdeostmisega seonduvaid riske, mis tulenevad turu kõikumisest;

d) selliste väliste ostude rahastamist ei ole arvesse võetud;

e) äriplaanis ei tehta vahet omatoodetud ja sisseostetud veini müügihinna vahel (huvitatud isiku väite kohaselt tuleks sisseostetud vein lülitada äriplaani keskmise müügihinnaga mitte rohkem kui 5 eurot);

f) esitatud materjalide kasutamise eeldused on ebarealistlikud, sest nad ei kajasta pudelite hinna tõenäolist tõusu;

g) huvitatud isik ei näe, kas asendusinvesteeringute rahastamine on äriplaanis amortisatsiooni näol arvesse võetud.

(59) Kõnealustest selgitustest lähtudes esitas huvitatud isik 2014. aasta kohta alternatiivse kalkulatsiooni. Võttes eelduseks 1,1 miljoni liitri omatoodangu 3 % kao, 300 000 liitrit ostetud veini müügihinna 5 eurot ja materjalikulud 1,80 eurot liitri veini kohta, annaks osaühingu tavapärane tegevus 2014. aastal tulemuseks kahjumi 900 000 eurot, vastandina ennustatud 164 000 eurosele kasumile. Huvitatud isik väidab, et äriplaan on äärmiselt ebastabiilne ja selles ei võeta turu kõikumisi asjakohaselt arvesse.

Administratsiooni ja vinoteegi kulu ei kajastu äriplaanis

(60) Huvitatud isik väidab, et Hessische Staatsweingüteri administratsioon ja vinoteek jäävad Eberbachi kloostrisse, mis restaureeritakse. Huvitatud isik väidab, et selle restaureerimise kulu ei ole äriplaani lisatud. Huvitatud isiku väidete kohaselt ei saa välistada ristsubsideerimist madalamate rendimaksete kaudu.

(61) Lisaks esitab huvitatud isik vastuväite, et eraviinamarjakasvatajatel lubatakse kloostri vinoteeki müügikohana kasutada vaid piiratud ulatuses.

Erand vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 87

(62) Huvitatud isik väidab, et Hesseni valitsus ei saa kasutada järgmisi argumente, selleks et saavutada rahalise panuse heakskiitmist EÜ asutamislepingu artikliga 87 kokkusobiva abina:

a) Hessische Staatsweingüter annab eeskuju eraomandis olevatele viinamarjaistandustele (huvitatud isik ei nõustu sellega);

b) viinamarjakasvatusealased uuringud riigi omanduses olevas uurimisasutuses Geisenheimis (huvitatud isik väidab, et seda oleks samuti võimalik teha koostöös eraõiguslike äriühingutega);

c) vajadus kaitsta kultuurmaastikku, eriti järskudel nõlvadel asuvaid viinamarjaistandusi (huvitatud isiku väite kohaselt haldavad riiklikud veinitööstused ainult 20 % kõigist piirkonna järskudel nõlvadel asuvatest viinamarjaistandustest).

IV. **SAKSAMAA SELGITUSED**

(63) Komisjon sai Saksamaalt selgitused 4. aprilli 2007. aasta kirjas. Need järgivad huvitatud isiku esitatud selgituste ülesehitust ja sisaldavad argumente neljal teemal: Hesseni valitsus kui turumajanduslik investor; äriplaani tugevus; Eberbachi kloostri ruumide kohta äriplaanis sätestatu ja abi kokkusobivuse kohta antud põhjenduste asjakohatus. Lisaks antakse teavet endise riigiettevõtte (*Landesbetrieb*) maa müügi kohta.

Hesseni valitsus tegutses nagu turumajanduslik investor

(64) Saksamaa ametivõimude väite kohaselt tegutses Hesseni valitsus nagu turumajanduslik investor isegi uue veinikeldri ehitamisele eelnenud etapis. Nad väidavad, et argumendid huvitatud isiku selgitustes ei ole faktiliselt korrektsed ja ei oma õiguslikku tähendust. Saksamaa ametivõimud tuginevad seda väites järgmistele selgitustele:

a) Hesseni liidumaa kui osaühingu ainuosanik määras liidumaa esindajad nõukogusse analoogiliselt sellele, mida iga erainvestor oleks teinud. Lisaks kaasati erasektori esindaja, tuues seega väljaspoolt sisse tehnilisi oskusi;

b) otsus veiniäri ümber kolida ja uus veinikelder ehitada oli puhtalt äriline otsus, mis tugines võimalike strateegiliste lähenemisviiside analüüsile;

c) Hesseni valitsus on vastavalt turumajandusliku investeerimise põhimõttele oma tegevuses võrdlusalusena kasutanud muid keskmisi ja isegi parimaid eraomanduses olevaid viinamarjaistandusi (mitte kahjumit tootvaid avaliku sektori omanduses olevaid viinamarjaistandusi, nagu väidab huvitatud isik).

(65) Saksamaa ametivõimude väite kohaselt vastab osaühingu majandusareng äriplaanile. 2005. aastal polnud erakorralist kasumit. Müügitulu oli prognoosidega võrreldes 500 000 euro võrra suurem. Muu kõrgem tegevustulu tuli üleujutuse põhjustatud kahjude eest saadud kindlustusmaksetest, kuid seda tasakaalustasid kahjustustega seonduvad kõrgemad personali- ja materjalikulud.

(66) Saksamaa ametivõimude väite kohaselt peaks 2006. aasta tulem vaatamata nii 2005. (21 % vähem kui 2004. aastal) kui ka 2006. aasta (32 % vähem kui 2004. aastal) halbadele saakidele vaatamata vastama äriplaanile.

(67) Esitatud teabe kohaselt tühistati kaks otsust, mille alusel oli uue veinikeldri rahastamiseks sooritatud kaks väljamakset ja 7,5 miljoni eurone kogusumma anti osanikulaenuna. Juba väljamakstud summad lülitati tagasiulatuvalt samadel tingimustel laenu koosseisu. Sellele vastavalt muudeti liidumaa eelarvet.

Äriplaan on hästi põhjendatud

(68) Saksamaa ametivõimude väite kohaselt on äriplaan hästi põhjendatud ja tugineb konservatiivsetele realistlikele eeldustele. Seda väidet põhjendatakse järgmiste argumentidega:

a) tootmise planeerimine põhineb keskmistelt saakidelt saadaval keskmisel tulul (võttes arvesse head ja halvad saagid, samuti kaod). Planeeritud tootmismaht on allpool Rheingau piirkonna viinamarjaistanduste keskmist tootmismahtu;

b) ostude planeerimine on hästi põhjendatud. Osaühing ei osta rendi- ja kasvatuslepingute alusel mitte veini, vaid pigem viinamarju. Nende ostude kulu on äriplaanis täielikult arvesse võetud. Kvaliteedi ja kogusega seotud risk vastab täpselt omatootmise riskile. Rendi- ja kasvatuslepingute alusel ostetud viinamarjadest toodetud veini võib turustada osaühingu nime ja kaubamärgi all (villib tootja). Äriplaanis nähakse ette, et uus veinikelder ei ole aastatel 2007–2010 ajutiselt täiesti täis;

c) materjalide kasutuse arvestuse põhilised eeldused on õiged. Mastaabisääst ja suurem tõhusus toovad kaasa kulude vähenemise, mis 2005/2006. aastal osaliselt juba saavutati;

d) äriplaan põhineb realistlikel ja konservatiivsetel eeldustel, nagu kinnitab KPMG. Äriplaani teostatavust kinnitab asjaolu, et uue veinikeldri rahastamiseks annab osaliselt ärilaenu Commerzbank;

e) asendusinvesteeringud on lülitatud äriplaani kui kapitalikulu ja väärtuse vähenemine.

Äriplaanis on täielikult arvesse võetud Eberbachi kloostri ruumidega seotud kulud

(69) Vastavalt esitatud teabele ei ole Eberbachi kloostri taastamine, millele tõenäoliselt kulub rohkem kui 25 aastat, mõeldud osaühingule majanduslikult kasuliku tegevusena, vaid kultuurimälestise säilitamisena. Osaühing rendib ruumid oma administratsiooni ja vinoteegi jaoks turutingimustel. Seni ei ole sõlmitud lepingut osaühingu ja Eberbachi kloostrit haldava sihtasutuse vahel. Rendikulude hinnangud sisalduvad äriplaanis.

Kaebuse esitaja toodud põhjendused on asjakohatud

(70) Vastavalt esitatud teabele ei kujuta uue veinikeldri rahastamine endast abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses, sest Hesseni valitsus tegutses kui erainvestor. Argumendid, mida kaebuse esitaja väidab Hesseni valitsust kasutavat abi väljamaksmise põhjendamiseks, ei ole seepärast käesoleva juhtumi puhul asjakohased.

Endise Landesbetriebi maa müük

(71) Lisaks sellele teatasid Saksamaa ametivõimud komisjonile, et endisele *Landesbetriebile* kuulunud maa väärtusega 2 959 675 eurot on müüdud ja tulu on tagastatud Hesseni liidumaa üldeelarvesse.

V. ABI HINDAMINE

Riigiabi eeskirjade kohaldatavus

(72) Hessische Staatsweingüter toodab ja müüb veini. Nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1493/1999 (veinituru ühise korralduse kohta) ([6]) artiklis 71 on sätestatud, et määruses käsitletud toodete valmistamise ja nendega kauplemise suhtes kohaldatakse asutamislepingu artikleid 87, 88 ja 89. Seepärast tuleb kõnealuseid meetmeid uurida riigiabi eeskirju arvesse võttes.

Abi olemasolu EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses

(73) Vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikele 1 tuleb liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antavat abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, lugeda ühisturuga kokkusobimatuks niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

(74) Vastavalt Euroopa Kohtu kohtulahenditele loetakse abi ettevõtjale liikmesriikide vahelist kaubandust mõjutavaks, kui ettevõtja tegutseb ühendusesisesele kaubandusele avatud turul ([7]). Hessische Staatsweingüter toodab ja müüb veini ja tegutseb seega väga konkurentsitihedal rahvusvahelisel turul ([8]). Kõnealuste meetmetega kasutatakse riigi ressursse (Hesseni liidumaa eelarvest) ja need on valikulised, kuna soosivad üht konkreetset ettevõtjat. Sellest tulenevalt tuleb uurida, kas kõnealuste meetmetega antakse või anti Hessische Staatsweingüterile eelis, mis moonutab konkurentsi ja mõjutab kaubandust ning kujutab seega endast abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. Selleks et hinnata, kas meede annab eelise, tuleb rakendada turumajandusliku investeerimise põhimõtet ([9]).

Enne 31. detsembrit 2002 võetud meetmed

(75) Uurimine kinnitas, et Hesseni liidumaa andis Hessische Staatsweingüterile eelise selle kahjumeid kattes, seepärast on kõnealune meede riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

([6]) EÜT L 179, 14.7.1999, lk 1.

([7]) Vt eriti Euroopa Kohtu 13. juuli 1988. aasta otsus kohtuasjas 102/87, *Prantsusmaa vs. komisjon*, [1988] EKL I-4067.

([8]) Ühendusesisene veinikaubandus on väga mahukas. Umbes 20 % kogu veinist, mis EL 25 liikmesriikides toodetakse, kaubeldakse ühendusesiseselt. 2005. aastal oli ELis (EL 25) veinikaubanduse maht vastavalt umbes 37,1 miljonit hektoliitrit (liikumine sisse) ja 38,8 miljonit hektoliitrit (liikumine välja). 2004/2005. aastal langes Saksamaa arvele umbes 5,5 % kogu EL 25 veinitoodangu mahust (allikas: Eurostat).

([9]) Vt komisjoni teatis EMÜ asutamislepingu artiklite 92 ja 93 (praegu 87 ja 88) ja komisjoni direktiivi 80/723/EMÜ artikli 5 kohaldamise kohta riigi osalusega äriühingute suhtes tootmissektoris (EÜT C 307, 13.11.1993, lk 4).

(76) Tuleb uurida, kas Hessische Staatsweingüterit saab käsitleda ettevõtjana EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses ajal, kui teda hallati Hesseni liidumaa üldadministratsiooni osakonnana (kuni 1997. aasta lõpuni) ja hiljem Hesseni liidumaa ettevõttena, mis oli üldadministratsiooni eraldi osa, kuid siiski mitte eraldi juriidiline isik.

(77) Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas C-118/85 (komisjon *vs.* Itaalia) ([10]) tuleneb, et kui riik tegeleb majandustegevusega, siis selleks, et kõnealust asutust võiks käsitada avaliku ettevõtjana, ei ole vahet, kas ta teeb seda eraldi juriidiliseks isikuks oleva asutuse või riigi haldusaparaadi osaks oleva asutuse kaudu. Seepärast võib järeldada, et Hessische Staatsweingüterit võis juba enne 2003. aastat käsitada ettevõtjana EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(78) Komisjon järeldab, et asjaomane ajavahemik, mida abi hindamisel tuleb arvesse võtta, on ajavahemik 1995–2002. Komisjon tuletab meelde, et nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) ([11]) artiklis 15 on sätestatud, et komisjonil on õigus abi tagasi nõuda kümne aasta jooksul. See ajavahemik algab päevast, mil abisaajale antakse ebaseaduslikku abi. Igasugune komisjonipoolne või komisjoni nõudmisel liikmesriigipoolne ebaseadusliku abi vastu võetud meede katkestab aegumistähtaja arvestusperioodi.

(79) Komisjon osutas menetluse alustamise otsuses, et esimest kohtumist Hesseni ametivõimude esindajate ja põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi ametnike vahel 26. jaanuaril 2005 võib käsitada meetmena, mis katkestab määruse (EÜ) nr 659/1999 artiklis 15 sätestatud aegumistähtaja arvestusperioodi.

(80) Ei huvitatud isikult ega Saksamaalt pärast komisjoni menetluse alustamist käsitleva otsuse avaldamist saadud selgitustes ei vaidlustata seda esialgset uurimistulemust. Seepärast jääb komisjon seisukohale, et esimene kohtumine Hesseni ametivõimude esindajate ja põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi ametnike vahel 26. jaanuaril 2005 oli meede, mis katkestas aegumistähtaja arvestusperioodi.

(81) Kõnealune abi, mida Hesseni liidumaa pidevalt osutas Hessische Staatsweingüteri kahjumite katmiseks, koosneb seega asjaomastest toetustest, mida veinitööstustele maksti *kameralistische Wirtschaftsführungi* nime all tuntud süsteemi kehtimise ajal aastatel 1995–1997 (209 520 eurot) ja *Landesbetriebile* osutatud abist aastatel 1998–2002 (332 339 eurot) ning mille kogusumma on 541 859 eurot (vt põhjendus 22).

(82) Oma 20. detsembri 2006. aasta kirjas (K(2006) 6605 lõplik) leidis komisjon samuti, et minevikus osutatud abi tegelik saaja näib olevat *Betrieb gewerblicher Art* (äriline ettevõte).

(83) Saksamaa ametivõimude väite kohaselt on *Betrieb gewerblicher Art Landesbetrieb* Hessische Staatsweingüteri õigusjärglane ja majanduslik järglane, kuna ta on õiguslikult ja majanduslikult Hessische Staatsweingüteri põhivara omanik ja teda tuleb käsitleda minevikus antud abi tegeliku saajana. Osaühing rendib *Betrieb gewerblicher Artilt* liikumatut materiaalset põhivara. Rendimäärad fikseeriti, tuginedes kahe eksperdi aruandele rendi väärtuse (*Pachtwertermittlungsgutachten*) kindlaksmääramise kohta, mille esitasid Hesseni ametivõimud (vt põhjendus 28). Komisjon on seepärast seisukohal, et seda vara renditakse turutingimustel.

(84) Komisjon on siiski seisukohal, et osaühing, mis võttis veinitööstuste haldamise üle ja sai endale *Landesbetriebi* käibevara ja liikuva materiaalse põhivara (vt põhjendus 28), sai kasu enne 31. detsembrit 2002 võetud meetmetest ja seepärast tuleb ka teda käsitada minevikus antud abi saajana.

(85) Kahtlused, mis sundisid komisjoni menetlust alustama, ja menetluse alustamise otsuses esitatud esialgsed uurimistulemused on seega kinnitust leidnud.

Hesseni liidumaa veiniäri ümberkorraldamine

(86) Uurimine kinnitas komisjoni kahtlusi, et süstides osaühingule kapitali esialgu 1 miljon eurot ja seejärel veel 1,225 miljonit eurot, ei tegutsenud Hesseni liidumaa turumajandusliku investorina.

(87) Saksamaa ametivõimude väite kohaselt anti kapitali turutingimustel, sest oodatud tulususe määrad olid vastavuses tööstusharu keskmisega või isegi sellest kõrgemad, nagu tunnistatakse Hoffmanni aruandes, samas kui osaühingu äriplaan põhines KPMG kinnituse kohaselt konservatiivse planeerimise lähenemisviisil.

([10]) [1987] EKL I-2599.

([11]) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1. Viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1791/2006 (ELT L 363, 20.12.2006, lk 1).

(88) Komisjon märgib, et mis tahes selline hinnang on seotud ümberkorraldamisega tervikuna, sest Saksamaa ametivõimude kasutatud võrdlusalus oli omakapitali tootlus ja osaühingu omakapitalis kajastusid kõik võetud ümberkorraldusmeetmed (s.o mitte ainult rahalised kapitalisüstid, vaid ka vara sissemaksena kasutamine ja võlgade mahakandmine).

(89) Huvitatud isik väidab oma selgitustes (vt põhjendus 54), et uue veinikeldri rahastamisele eelnenud etapis ei tegutsenud Hesseni liidumaa turumajandusliku investorina. Selgitustes viidatakse (muu hulgas) osaühingu nõukogu koosseisule, muude kahjumit tootvate viinamarjaistanduste arvestamata jätmisele võrdlusalusena ja asjaolule, et kapitalisüstid tehti ilma protsente nõudmata. Lisaks sellele kritiseerib huvitatud isik äriplaani väidetavaid nõrkusi, avaldades arvamust, et see on liiga ebastabiilne ega arvesta piisavalt kõikumisega.

(90) Saksamaa ametivõimud vaidlustavad oma selgitustes (vt põhjendus 63) huvitatud isiku esitatud väited kui faktiliselt ebakorrektsed ja õiguslikult asjakohatud.

(91) Komisjon on seisukohal, et Saksamaa ametivõimude esitatud selgitused leevendavad huvitatud isiku tõstatatud kahtlusi ja et äriplaan on hästi põhjendatud. Samuti jagab komisjon Saksamaa ametivõimude seisukohta, mille kohaselt turumajandusliku investori kriteeriumidele vastavuse kindlaksmääramisel tuleb võrdlusalusena kasutada muid võrreldavaid kasumlikke viinamarjaistandusi (vt põhjendus 64).

(92) Seepärast märgib komisjon, et Hesseni liidumaa poolt osaühingu kasuks võetud ümberkorraldusmeetmeid (varade sissemaksena kasutamine, võlgade mahakandmine ja kaks kapitalisüsti) võib eraldi võetuna käsitada tavapärastel turutingimustel tegutsevale investorile vastuvõetavana. Komisjon on siiski arvamusel, et kapitalisüste tuleb hinnata kõigi võetud meetmete kontekstis, sh selliste kahjumite katmine, mis tekkisid enne 31. detsembrit 2002, kui veiniäri hallati liidumaa lahutamatu osana, sest osaühing võttis üle veiniäri ja teda tuleb teatud määral samuti käsitada kõnealuse minevikus antud abi saajana (vt põhjendus 82) ([12]).

([12]) Kohtuasjas T-11/95 (BP Chemicals Limited *vs.* komisjon, [1998], EKL I-3235) tehtud otsuses leidis esimese astme kohus, et ainuüksi asjaolu, et riigiettevõte on juba teinud tütarettevõttesse abiks liigitatavaid investeeringuid, ei välista automaatselt, et hilisem investeering vastab turumajanduslikult tegutseva investori kriteeriumile, juhul kui seda investeeringut on võimalik vaadelda esimestest investeeringutest põhjendatult eraldi ja iseseisva investeeringuna (vt otsuse punkt 170). BP Chemicalsi käsitleva otsuse punktis 171 leiab kohus, et määravateks aspektideks on muu hulgas investeeringute ajaline järgnevus, nende eesmärk ja tütarettevõtte seisund sellel ajal, kui võeti vastu asjaomaste investeeringute tegemise otsus.

(93) Komisjon on seisukohal, et eriti võlgade mahakandmine summas 1 792 000 eurot, mis oli seotud kohustustega, mis *Landesbetriebil* olid liidumaa ees varasema tegevusega seoses tekkinud, teenis sama eesmärki kui aeg-ajalt toimunud puudujääkide katmine enne 31. detsembrit 2002 ja seda võib pidada varasema tegevuse tagasiulatuvaks toetamiseks.

(94) Seepärast on komisjon seisukohal, et ümberkorraldusmeetmeid ei ole võimalik mõistlikult eraldada enne 31. detsembrit 2002 võetud meetmetest. Seepärast järeldab komisjon, arvestades Hesseni liidumaa poolt varem veiniärile antud tegevustoetust, et Hesseni liidumaa, võttes osaühingu kasuks erinevaid ümberkorraldusmeetmeid (varade sissemaksena kasutamine, võlgade mahakandmine, kaks kapitalisüsti) ei tegutsenud turumajandusliku investorina ja et seepärast kujutavad need ümberkorraldusmeetmed endast abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(95) Kahtlused, mis sundisid komisjoni menetlust alustama, ja menetluse alustamise otsuses esitatud esialgsed uurimistulemused on seega kinnitust leidnud.

Uue veinikeldri rahastamine omakapitali kaudu

(96) Mis puutub uue veinikeldri rahastamisse omakapitali kaudu, siis kinnitas uurimine komisjoni kahtlusi, et pidades silmas varasemaid investeeringud, ei tegutsenud Hesseni liidumaa osanikulaenu andmisel Hessische Staatsweingüter GmbH-le erainvestorina.

(97) Huvitatud isiku selgitused äriplaani väidetava nõrkuse kohta puudutasid ka uue veinikeldri rahastamist. Kõnealused selgitused vaidlustati Saksamaalt saadud selgitustes (vt põhjendused 58 ja 68). Komisjon on seisukohal, et Saksamaa selgitused leevendasid ka huvitatud isiku poolt uue veinikeldri rahastamise suhtes tõstatatud kahtlusi ja et äriplaan on hästi põhjendatud (vt põhjendus 91), sest see võtab arvesse saakide koguse ja kvaliteedi paratamatuid kõikumisi, samuti kadusid ja sisaldab kõiki nõutavaid kuluartikleid (vt põhjendused 68 ja 69). Lisaks sellele uuris äriplaani KPMG ja liigitas selle väga konservatiivseks (vt põhjendus 38).

(98) Lisaks sellele märgib huvitatud isik asjaolu, et Hesseni liidumaa poolne omakapitali panus uue veinikeldri rahastamisse muudeti osanikulaenuks alles pärast suhtlemist komisjoniga. Veel väidab huvitatud isik, et Hessische Staatsweingüteri administratsiooni ja vinoteegiga seonduv kapitalikulu äriplaanis ei kajastu. Huvitatud isiku väidete kohaselt ei saanud välistada ristsubsideerimist madalamate rendimaksete kaudu.

(99) Saksamaa ametivõimud väidavad oma selgitustes, et seoses uue veinikeldriga juba sooritatud väljamaksed lülitati täielikult osanikulaenu koosseisu ja allutati tagasiulatuvalt samadele tingimustele (vt põhjendus 67). Lisaks sellele selgitavad nad, et äriplaanis on täielikult arvesse võetud Eberbachi kloostrilt Hessische Staatsweingüteri administratsiooni ja vinoteegi jaoks ruumide rentimisega seotud kulud (vt põhjendus 67). Rendikulude hinnangud sisalduvad äriplaanis. Komisjon on seepärast seisukohal, et Saksamaa ametivõimude esitatud selgitused suudavad huvitatud isiku tõstatatud kahtlusi hajutada.

(100) Kõnealuse osanikulaenu aluseks on iga-aastane fikseeritud tulumäär 3,7 % ja sellega osaletakse osaühingu aastakasumis (rahastamise tingimuste üksikasjalikku kirjeldust vaata põhjendustest 41–44). Komisjon on seisukohal, et need tingimused on seda tüüpi investeeringute osas vastuvõetavad turutingimused. Lisaks sellele märgib komisjon asjaolu, et ülejäänud osa investeeringust saadakse turutingimustel pangalaenust, mis on äriühingu elujõulisuse näitajaks.

(101) Seepärast jääb komisjon kindlaks oma 20. detsembri 2006. aasta kirjas (K(2006) 6605 lõplik) esitatud järeldusele, et eraldi võetuna võib osanikulaenu pidada turumajanduslikule investorile vastuvõetavatel tingimustel antud laenuks ja seepärast ei anna see osaühingule eelist.

(102) Siiski on komisjon seisukohal, et uue veinikeldri rahastamist ei saa varem osaühingu saadud abist mõistlikult eraldada. Uus veinikelder oli ümberkorraldamiskava lahutamatu osa ja seda tuleb käsitada veel ühe meetmena ümberkorraldamise protsessis (s.o pärast võlgade mahakandmist ja kaht kapitalisüsti). Lisaks sellele peegeldab osaühingu praegune majanduslik ja rahaline olukord, mis võimaldab tal saada veinikeldri osaliseks rahastamiseks ärilise pangalaenu, Hesseni liidumaa poolt osaühingu kasuks võetud ümberkorraldusmeetmeid ja seepärast tuleb seda hinnata selles kontekstis.

(103) Seepärast järeldab komisjon, et Hesseni liidumaa, rahastades kõnealustel tingimustel osanikulaenu vormis omakapitali kaudu uut veinikeldrit 7,5 miljoni euro ulatuses, ei tegutse varem võetud ümberkorraldusmeetmete kontekstis nagu turumajanduslik investor ja seepärast kujutab kõnealune osanikulaen endast abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(104) Kahtlused, mis sundisid komisjoni menetlust alustama, ja menetluse alustamise otsuses esitatud esialgsed uurimistulemused on seega kinnitust leidnud.

Erand vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 87

(105) Artikli 87 lõikes 1 sätestatud riigiabi keeld ei välista, et mõnd liiki abi võib tunnistada ühisturuga kokkusobivaks, lähtuvalt kõnealuse artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud eranditest.

(106) Ei saa väita, et kõnealused meetmed kujutaksid endast sotsiaalabi või oleksid mõeldud loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks, nii et saaks kohaldada EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 2 punkti a või b. Samuti ei näi kõnealused meetmed olevat mõeldud majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks. Seega ei ole käesoleva juhtumi puhul kohaldatavad EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktides a, b ja d sätestatud erandid.

(107) Asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis c sätestatud erandi kohaldamisel võib komisjon lugeda abi ühisturuga kokkusobivaks, kui leitakse, et see on abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

Enne 31. detsembrit 2002 võetud meetmed

(108) Vastavalt ühenduse põllumajandus- ja metsandussektori riigiabi suuniste 2007–2013 ([13]) punktile 15 peavad abimeetmed ühisturuga kokkusobimiseks hõlmama mõnda stiimulit või nõudma abisaajalt mingisugust vastutasu. Ühepoolseid riigiabi meetmeid, mis on lihtsalt mõeldud tootjate finantsseisundi parandamiseks, kuid mis ei aita mingil viisil kaasa sektori arengule, käsitatakse ühisturuga kokkusobimatu tegevusabina.

([13]) ELT C 319, 27.12.2006, lk 1.

(109) Komisjon märgib, et ei ole selge, kas enne 2003. aastat oleks Hessische Staatsweingüterit saanud pidada raskustes olevaks äriühinguks. On tõsi, et 541 859 eurone kogusumma, mille viimane sai liidumaalt aastatel 1995–2002, kujutab endast tegevusabi, nagu eespool märgitud. Siiski ei tähenda see tingimata, et Hesseni liidumaa veinitööstus Hessische Staatsweingüter pidi olema raskustes olev äriühing, mis ei suutnud hankida rahastamist turutingimustel. Lisaks sellele olid aeg-ajalt toimunud kahjumi katmised ajutised meetmed, mis ei tuginenud ümberkorraldamiskavale. Need meetmed võeti ammu enne ümberkorraldamise otsuse langetamist. Viimane kahjumi katmine, mis sisaldus 541 859 euroses summas, toimus 1999. aastal (vt põhjendus 21), samas kui ettevalmistused ümberkorraldamiseks ei alanud enne 2001. aastat, ümberkorraldamiskava väljatöötamist alustati alles 2002. aasta juunis ja ametlik ümberkorraldamise otsus võeti vastu 10. detsembril 2002 (vt ümberkorraldamise kirjeldus põhjendustes 23–38 ja eriti põhjenduses 28). Seepärast ei saa puudujääkide katmist käsitada osana ümberkorraldamisprotsessist, mis sisuliselt algas 31. detsembril 2002.

(110) Samuti polnud see abi seotud investeeringu, koolituse, töökohtade loomise või mingi muu abisaajalt nõutud vastutasuga. Abi oli lihtsalt mõeldud abisaaja finantsseisundi parandamiseks.

(111) Komisjon on seepärast seisukohal, et see abi on tegevusabi, mis on ühisturuga kokkusobimatu.

(112) Komisjon avaldab kahetsust selle üle, et Saksamaa ei teatanud abist vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 3, vaid rakendas seda seadusevastaselt.

Hesseni liidumaa veiniäri ümberkorraldamine ja uue veinikeldri rahastamine omakapitali kaudu

(113) Kuna tehti kindlaks, et varem võetud ümberkorraldusmeetmeid arvestades kujutab uue veinikeldri rahastamine omakapitali kaudu endast abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses (vt põhjendus 103), siis hinnatakse seda edaspidi ümberkorraldusmeetmete osana.

(114) Abi raskustes olevate äriühingute ümberkorraldamiseks tuleb tavaliselt uurida lähtuvalt ühenduse 2004. aasta suunistest raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ([14]). Vastavalt suuniste lõigetele 103 ja 104 hindab komisjon siiski abi, millest on teatatud enne 10. oktoobrit 2004, samuti teatamata päästmis- ja ümberkorraldamisabi vastavalt konkreetsele juhtumile kas teatise esitamise ajal kehtinud või abi andmise ajal kehtinud suuniste alusel.

(115) Loodava osaühingu ümberkorraldamise meetmed otsustati ametlikult kabineti 10. detsembri 2002. aasta otsusega (vt põhjendused 28–33). Seda tuleks seega käsitada abi andmise ajana. Sel ajal kehtisid ühenduse 1999. aasta suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ([15]) (edaspidi „ümberkorraldamise suunised"). Kõnealuste suuniste peatükis 3.2 on sätestatud konkreetselt ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavad sätted.

Abikõlblikkus

(116) Ümberkorraldamissuuniste punktis 30 on sätestatud, et selleks, et äriühing oleks ümberkorraldamisabi jaoks kõlbulik, peab teda saama lugeda raskustes olevaks äriühinguks.

(117) Vastavalt suuniste punktile 4 peab komisjon äriühingut raskustes olevaks siis, kui see ei suuda kas oma või omanikelt/osanikelt/aktsionäridelt või krediidiandjatelt saadud vahenditega peatada kahjumi tootmist, mis ametivõimude sekkumiseta viiks lühema või keskmise ajavahemiku jooksul peaaegu kindlasti äriühingu tegevuse lõpetamiseni.

(118) Käesoleval juhul oli osaühingul selle asutamisel 2003. aasta alguses tugev rahaline baas (vt põhjendus 32). Siiski kajastas algbilanss juba olukorda pärast enamiku ümberkorraldusmeetmete (varade sissemaksena kasutamine, võlgade mahakandmine ja esimene kapitalisüst) rakendamist. Isegi selles olukorras ei oleks osaühing suutnud omavahendite kaudu peatada kahjumi tootmist enne planeeritud tasuvuspunkti. 2002. aasta juuni äriplaanis hinnati ümberkorraldamise esimestel aastatel osaühingu rahavoo vajaduste katmiseks vajalikku toetust suurusjärgule 4,3 miljonit eurot (vt põhjendus 26). 2002. aasta septembris muudetud finantsmudeli kohaselt oleks vaja läinud veel 3,4 miljonit eurot (vt põhjendus 27). Vaatamata osaühingu suhteliselt tugevale omakapitali baasile (omakapital kokku ligikaudu 7,6 miljonit eurot, mis vastab umbes 91 % bilansi kogusummast), ei oleks äriühing tõenäoliselt suutnud katta oma rahavoo vajadusi enne, kui see omavahendite kaudu kasumlikuks muutus. Lisaks sellele on ebatõenäoline, et osaühing oleks oma tavapärasele tegevusele leidnud väljaspoolset rahastamist Hesseni liidumaa garantiita. Kuna tõestati, et osanike panused ümberkorraldusmeetmete kontekstis ei olnud tehtud turumajanduslikule investorile vastuvõetavatel tingimustel (vt põhjendus 94), siis tuleks mis tahes Hesseni liidumaa antud rahalisi vahendeid selles kontekstis käsitada abi sisaldavana ja neid ei saa lugeda tõestuseks äriühingu võimest ilma avaliku sektori sekkumiseta ellu jääda.

([14]) ELT C 244, 1.10.2004, lk 2.

([15]) EÜT C 288, 9.10.1999, lk 2.

(119) Seepärast võib järeldada, et osaühingu loomise hetkel sai teda käsitada raskustes oleva äriühinguna vastavalt ümberkorraldamissuuniste punktile 4.

(120) Vastavalt suuniste punktile 7 ei ole vastasutatud äriühing päästmis- või ümberkorraldamisabikõlblik isegi sel juhul, kui tema esialgne finantsseisund on ebakindel. Siiski täpsustatakse ümberkorraldamissuuniste joonealuses märkuses nr 9, et tütarettevõtte loomist äriühingu poolt lihtsalt üksusena, mis võtaks üle äriühingu varad ja võimalik, et ka kohustused, ei käsitata uue äriühingu asutamisena.

(121) Käesoleval juhul loodi osaühing 1. jaanuaril 2003 ja seega kuulus ümberkorraldusmeetmete võtmise ajal vastasutatud äriühingu mõiste alla. Siiski jäi liikumatu materiaalne põhivara Hesseni liidumaale (kajastus *Betrieb gewerblicher Arti* kontodel) ja renditi osaühingule, samas kui endise *Landesbetrieb* Hessische Staatsweingüteri käibevara ja liikuv materiaalne põhivara kogusummas umbes 7,3 miljonit eurot, samuti mõned lühiajalised kohustused ja eraldised, anti üle osaühingule. Seepärast võib osaühingut käsitada tütarettevõttena, mis on loodud vaid üksusena *Landesbetriebi* mõne vara ja kohustuse ülevõtmiseks. Komisjon on seepärast seisukohal, et ümberkorraldamissuuniste joonealuses märkuses nr 9 sätestatud erand hõlmab osaühingut ja viimane on seepärast põhimõtteliselt ümberkorraldamisabi jaoks kõlbulik vastavalt suuniste punktile 30.

Elujõulisuse taastamine

(122) Vastavalt ümberkorraldamissuuniste punktidele 31–34 on abi andmise tingimuseks ümberkorraldamiskava rakendamine. Ümberkorraldamiskava, mille kestus peab olema võimalikult lühike, peab mõistliku aja jooksul ning tulevaste tegevuseeldustega seotud realistlike oletuste alusel taastama äriühingu pikaajalise elujõulisuse. Kava peab pakkuma sellist pööret, mis võimaldaks äriühingul pärast ümberkorraldamise lõppemist kõik kulud ise kanda, kaasa arvatud amortisatsiooni- ja finantseerimiskulud. Ümberkorraldatud äriühingu eeldatav kapitalitasuvus peab olema küllaldane, et võimaldada tal turul omal jõul konkureerida.

(123) Käesoleval juhul koostati ümberkorraldamiseks valmistudes 2001. aasta augustist novembrini strateegiadokument („*Situationsanalyse und Entwicklungsperspektiven*"), milles esitati Hessische Staatsweingüteri võimaliku edasise arengu erinevad stsenaariumid (vt põhjendus 23). Kõnealuse dokumendi alusel töötati 2002. aasta juunis välja äriplaan erinevate stsenaariumide puhuks. Ainus strateegiline valik, mis äriplaani kohaselt oleks Hessische Staatsweingüteri pikaajaliselt elujõuliseks muutnud, oli uue veinikeldri ehitamine Steinbergi viinamarjaistanduse hoidla alale ning administratsiooni ja vinoteegi ümberkolimine Eberbachi kloostrisse. See valik eeldas, et liidumaa pidi üle võtma kohustused, mis veiniäril olid kogunenud 2002. aasta lõpuks. Uue veinikeldri investeeringu kogukulu hinnati 15 miljonile eurole, mida pidi osaliselt rahastatama otseselt mittevajaliku kinnisvara müügi ja osaliselt võõrkapitali arvelt. Sellekohase äriplaani mudeli kohaselt oleks Hessische Staatsweingüter esimest korda positiivse jääktuluni jõudnud majandusaastal 2006/2007 ja positiivsete rahavoogudeni alates 2008/2009. majandusaastast. Turuolukorra ja muude tingimuste muutumise tõttu tuli finantsmudelit 2002. aasta septembris uuendada, et näha ette Hessische Staatsweingüteri kasumisse jõudmise teatud viibimine 2002. aasta juuni mudeliga võrreldes. Kabineti 10. detsembri 2002. aasta otsusega otsustas Hesseni valitsus selle strateegilise valiku elluviimise kasuks (vt põhjendused 24–28).

(124) 2002. aasta septembris koostatud äriplaani uuendati veel kord esmalt 2003. aasta veebruaris (ja seda laiendati, lisades kõikehõlmava kasumi ja kahjumi planeerimise) ja seejärel 2003. aasta novembris. 2003. aasta novembri äriplaan nägi ette esimest positiivset EBITDAt ([16]) juba 2007. majandusaastal, esimest positiivset rahavoogu 2010. aastal ja puhaskasumit 2014. aastal. Vastavalt esitatud teabele oleks aluseks oleva finantsmudeli kohaselt jõutud enam kui 3 % omakapitali tootluseni (maksustamiseelse kasumi põhjal) 2016. aastal, jõudes enam kui 7 % tasemeni pärast aastat 2019.

(125) Komisjon on seisukohal, et ümberkorraldamiskava abil, mille kasuks Hesseni valitsus 2002. aasta detsembris otsustas, saab mõistliku aja jooksul taastada osaühingu pikaajalise elujõulisuse, lähtuvalt realistlikest eeldustest tulevase tegutsemiskeskkonna kohta.

(126) Lisaks sellele on komisjon seisukohal, et eeldatav kapitalitasuvus on küllaldane, et võimaldada ümberkorraldatud äriühingul turul omal jõul konkureerida. Sellega seoses tugineb komisjon oma järeldustes Hesseni ametivõimude esitatud Hoffmanni aruandele. Kõnealuses aruandes määratakse Hessische Staatsweingüteriga võrreldavate viinamarjaistanduste keskmiseks omakapitali tootluseks ligikaudu 2–3 %. Lisaks sellele hinnatakse aruandes viinamarjaistanduste ümberkorraldamise või suuremahulisemate pikaajaliste investeeringute tasuvusperioodiks vähemalt kümme ja keskmiselt 10–15 aastat (vt põhjendused 35–37). Vastavalt esitatud teabele uuris 2003. aasta veebruari äriplaani KPMG ja pidas selle halvimat stsenaariumi väga konservatiivseks (vt põhjendus 38).

([16]) Kasum enne intressikulu, makse, väärtuse langust ja kulumit.

(127) Samuti on komisjon seisukohal, et kava näeb ette sellist pööret, mis võimaldaks äriühingul pärast ümberkorraldamise lõppemist kõik kulud ise kanda, kaasa arvatud amortisatsiooni- ja finantseerimiskulud ning taas elujõuliseks muutuda (vt põhjendus 30).

(128) Aluseks olev ümberkorraldamiskava vastab seega ümberkorraldamissuuniste punktidele 31–34.

Põhjendamatute konkurentsimoonutuste vältimine

(129) Vastavalt ümberkorraldamise suuniste punktidele 35–39 tuleb võtta meetmeid, et niipalju kui võimalik leevendada abi mis tahes kahjulikku mõju konkurentidele, kusjuures selliste meetmete vormiks on tavaliselt piirangud sellele, kuivõrd äriühing võib pärast ümberkorraldamisperioodi lõppu oma sihtturul või turgudel esindatud olla. Komisjon on siiski seisukohal, et põhjendamatud konkurentsimoonutused puuduvad juhul, kui äriühingu turuosa asjaomasel turul on kaduvväike (vt ümberkorraldamise suuniste punkt 36).

(130) Vastavalt esitatud teabele omab Hessische Staatsweingüter Saksamaa suurimat viinamarjaistandust haritava maaga umbes 190 hektarit. 2002. aasta juuni äriplaanis hinnati osaühingu müügimahuks umbes 1 miljon liitrit aastas. Vastavalt esitatud teabele tootis Hessische Staatsweingüter enne 2003. aastat peamiselt sorti „Riesling". ELi tasandil (EL 25) toodeti 2002/2003. aastal kokku umbes 15,6 miljardit liitrit veini ([17]). Hessische Staatsweingüteri osa selles kogutoodangus oli vähem kui 0,01 %. Vastavalt Saksamaa ametivõimude esitatud teabele võib sordi „Riesling" kasvupinna suuruseks kogu ELi territooriumil hinnata umbes 26 413 hektarit (kusjuures Saksamaa arvele langeb umbes 21 197 hektariga suurim osa). Hessische Staatsweingüter, haritava maaga umbes 190 hektarit, esindab kogu ELi „Rieslingi" kasvupinnast umbes 0,7 %. Selle turuosa asjaomasel turul võib seepärast pidada kaduvväikeseks ja käesoleval juhul võib kompensatsioonimeetmete tingimuse suhtes teha erandi.

(131) Komisjon eeldab vastavalt ümberkorraldamise suuniste punkti 42 alapunktile iii siiski, et Hessische Staatsweingüter ümberkorraldamisperioodi ajal rohkem abi ei saa (s.o kuni aastani 2014, järgides 2003. aasta novembris uuendatud äriplaani).

Miinimumini piiratud abi

(132) Vastavalt ümberkorraldamissuuniste punktidele 40 ja 41 peavad toetuse suurus ja intensiivsus rangelt piirduma ettevõetavaks ümberkorraldamiseks vajamineva miinimumiga. Abisaajatelt oodatakse omavahenditest tehtavat olulist makset ümberkorraldamiskava heaks, sealhulgas äriühingu säilimiseks ebaoluliste varade müügi või turutingimustes toimuva välisfinantseerimise kaudu. Abi ei tohi anda sel määral või sellises vormis, mis võimaldaks äriühingul ülemäärast raha kasutada agressiivseks turgu moonutavaks tegevuseks, mis ei ole seotud ümberkorraldamisega. Abi ei tohiks kasutada ka selliste uute investeeringute rahastamiseks, mis ei ole äriühingu elujõulisuse taastamiseks olulised. Komisjonile tuleb tõestada, et abi kasutatakse ainult äriühingu elujõulisuse taastamiseks ja see ei võimalda abi saajal ümberkorraldamiskava rakendamise ajal tootmisvõimsust suurendada, v.a sedavõrd, kui see on vajalik elujõulisuse taastamiseks ilma põhjendamatult konkurentsi moonutamata.

(133) Ümberkorraldamiseks valmistudes kaaluti kolme strateegilist valikut, nimelt vanade ruumide järkjärguline remont Eltville'is, uue veinikeldri ehitamine Eltville'is ja uue veinikeldri ehitamine Steinbergi viinamarjaistanduse hoidla alale (vt põhjendused 24–26). Komisjon tunnistab, et uue veinikeldri ehitamine Steinbergi viinamarjaistanduse hoidla alale ja Hessische Staatsweingüteri administratsiooni ja vinoteegi kolimine Eberbachi kloostrisse oli ainus strateegiline valik, millega juhtida Hessische Staatsweingüter pikaajalise elujõulisuse suunas (vt põhjendus 26). Vastavalt esitatud teabele võimaldaks uus veinikelder Hessische Staatsweingüteril tegeleda kõrgekvaliteedilise punase veini tootmisega. Komisjon on seepärast seisukohal, et ümberkorraldamiskavas ette nähtud tootmisvõimsuse kasv on vajalik äriühingu elujõulisuse taastamiseks. Komisjon on lisaks sellele seisukohal, et abi piirdub ettevõetavaks ümberkorraldamiseks vajamineva miinimumiga. Osaühing sai esialgse 1 miljoni euro suuruse kapitalisüsti oma asutamisel 1. jaanuaril 2003. Vastavalt esitatud bilansile oli osaühingu käsutuses lisaks umbes 538 000 eurot. Äriplaanis ei nähtud siiski ette osaühingu tegevusest tekkivat positiivset rahavoogu enne 2008/2009. majandusaastat. Hinnati, et osaühingu tegevuse esimestel aastatel läheb rahavoo vajaduste katmiseks vaja veel toetusi kokku 4,3–7,7 miljonit eurot. Seega polnud vaatamata esialgsele rahasüstile äriühingu käsutuses raha ülejääki, mida oleks saanud kasutada ümberkorraldamisprotsessiga mitteseotud agressiivseks, turgu moonutavaks tegevuseks.

([17]) Allikas: Eurostat.

(134) Uut veinikeldrit, mille koguinvesteering on umbes 15 miljonit eurot, rahastatakse osaliselt osanikulaenuga summas 7,5 miljonit eurot. Vahe uue veinikeldri koguinvesteeringu summaga rahastatakse äripanga laenuga (vt põhjendus 49). Komisjon on seisukohal, et seda äripanga laenu saab pidada oluliseks omapanuseks. Seega järgitakse kõnealusel juhul ümberkorraldamise suuniste punkte 40 ja 41.

Ümberkorraldamiskava täielik rakendamine

(135) Vastavalt ümberkorraldamissuuniste punktile 43 peab äriühing ümberkorraldamiskava täielikult rakendama.

(136) Komisjon loeb selle tingimuse täidetuks. Vastavalt esitatud teabele ületas osaühing oma tegevuse esimesel kahel aastal oluliselt müügikäibe ja kasumi prognoose. Pärast osaühingu loomist ja selle algset kapitaliga varustamist tegi liidumaa veel ainult ühe kapitalisüsti summas 1,225 miljonit eurot (vt põhjendus 33). Uut veinikeldrit (hinnanguline investeeringu kogukulu 15 miljonit eurot) rahastatakse osaliselt liidumaa antud osanikulaenuga, millel on garanteeritud fikseeritud miinimumtulusus, (osanikulaen, vt põhjendused 40–45) ja osaliselt äripanga laenuga (vt põhjendus 49). Administratsioon ja vinoteek plaanitakse kolida Eberbachi kloostris asuvatesse ruumidesse.

Ühekordse abi põhimõte

(137) Vältimaks äriühingute ebaõiglast aitamist tohib vastavalt ümberkorraldamissuuniste punktile 48 ümberkorraldamisabi anda vaid üks kord kümne aasta jooksul (alates ümberkorraldamisperioodi lõppemisest või ümberkorraldamiskava rakendamise peatamisest). Punktis 49 täpsustatakse, et ükskõik millised abi andmisele järgnevad muutused selle abisaaja omandisuhetes ei mõjuta selle reegli kohaldamist mingil viisil.

(138) Komisjon on seisukohal, et käesoleva juhtumi puhul on ühekordse abi põhimõtte tingimus täidetud, sest viimase kümme aasta jooksul ei saanud Hessische Staatsweingüter mingit pääste- ega ümberkorraldamisabi. Nagu on osutatud põhjenduses 109, ei leidnud komisjon, et Hessische Staatsweingüterit oleks tulnud pidada raskustes olevaks äriühinguks ajal, kui teda veel hallati Hesseni liidumaa üldadministratsiooni osakonnana ja hiljem *Landesbetriebina*. Selle asemel kujutas aastatel 1995–2002 aeg-ajalt toimunud puudujäägi katmine liidumaa poolt endast lihtsalt seadusevastast tegevusabi (vt põhjendus 111).

(139) Komisjon on seepärast seisukohal, et Hesseni liidumaa poolt Hessische Staatsweingüteri kasuks võetud ümberkorraldusmeetmed järgivad raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevaid ühenduse 1999. aasta suuniste asjakohaseid sätteid ja seepärast võib neid pidada ühisturuga kokkusobivaks.

(140) Komisjon avaldab kahetsust selle üle, et Saksamaa ei teatanud abist vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 3, vaid rakendas seda seadusevastaselt.

VI. **JÄRELDUS**

(141) Komisjon leiab, et Saksamaa on seadusevastaselt võtnud meetmeid, andes Hessische Staatsweingüterile riigiabi puudujääkide pideva katmise vormis summas 541 859 eurot, rikkudes EÜ asutamislepingu artikleid 87 ja 88. Sellest abist said kasu nii *Betrieb gewerblicher Art* kui ka osaühing. Käesoleva juhtumi konkreetseid asjaolusid arvestades võib võtta seisukoha, et kasu on proportsionaalne endiselt *Landesbetrieb* Hessische Staatsweingüterilt ülevõtud käibevara suurusega.

(142) Komisjon leiab lisaks sellele, et Hesseni liidumaa poolt osaühingu kasuks võetud ümberkorraldusmeetmed kujutavad endast EÜ asutamislepinguga kooskõlas olevat riigiabi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi summas 541 859 eurot, mida Saksamaa andis seadusevastaselt ajavahemikul 1995–2002, rikkudes Hessische Staatsweingüteri kasuks asutamislepingu artikli 88 lõiget 3, on ühisturuga kokkusobimatu.

Riigiabi ümberkorraldamise meetmete vormis, mida Saksamaa seadusevastaselt andis pärast 2002. aastat, rikkudes Hessische Staatsweingüter GmbH Kloster Eberbachi kasuks asutamislepingu artikli 88 lõiget 3, on ühisturuga kokkusobiv.

Artikkel 2

1. Saksamaa nõuab artikli 1 lõikes 1 osutatud abi *Betrieb gewerblicher Artilt* ja Hessische Staatsweingüter GmbH Kloster Eberbachilt tagasi asjakohases proportsioonis saadud abiga.

2. Tagasinõutavad summad kannavad intressi alates kuupäevast, millal nad abisaajate käsutusse anti, kuni nende tegeliku tagasimaksmiseni.

3. Intress arvutatakse liitintressina kooskõlas komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 ([18]) V peatükiga.

Artikkel 3

1. Artikli 1 lõikes 1 osutatud abi nõutakse tagasi viivitamata ja tõhusalt.

2. Saksamaa tagab käesoleva otsuse rakendamise nelja kuu jooksul alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Artikkel 4

1. Kahe kuu jooksul alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest esitab Saksamaa komisjonile järgmise teabe:

— mõlemalt abisaajalt tagasi nõutav kogusumma (põhisumma ja intressid);

— käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete üksikasjalik kirjeldus;

— dokumendid, mis tõendavad, et abisaajatele on antud korraldus abi tagasi maksta.

2. Saksamaa teavitab komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks võetud riiklike meetmete rakendamisest seni, kuni artikli 1 lõikes 1 osutatud abi tagasinõudmine on lõpule viidud. Saksamaa esitab komisjoni taotlusel teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete kohta. Ta esitab ka üksikasjalikud andmed abisaajalt juba tagasi saadud abisummade ja intresside kohta.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud Saksamaa Liitvabariigile.

Brüssel, 20. mai 2008

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Mariann FISCHER BOEL

([18]) ELT L 140, 30.4.2004, lk 1.